1.3. ТОЧКА ЗОРУ ФАХІВЦЯ

У 2005 РОЦІ БЕЛЬГІЙСЬКИЙ УЧЕНИЙ ЗАХИСТИВ ДИСЕРТАЦІЮ НА ТЕМУ ТЕСТОВОГО ВИЯВЛЕННЯ ОРІЄНТУВАЛЬНОЇ ПРИХОВАНОЇ ІНФОРМАЦІЇ З ВИКОРИСТАННЯМ ПОЛІГРАФА[1] *(мова оригіналу — російська; назву подано в перекладі)*

Вершуер Б.

Реферат. Реферат повідомляє про докторську дисертацію Бруно Вершуера, захищену й опубліковану 2005 р. на факультеті психологічних і педагогічних наук Гентського університету (Бельгія); у перекладі сайту її назва звучить як «Обман, поліграф і психопатія: тестове виявлення орієнтувальної прихованої інформації». Вихідна теза праці така: попри тисячі досліджень із застосуванням поліграфа щороку, частина науковців вважає виявлення обману за його допомогою дискусійним. Щоб мати наукове обґрунтування, поліграфологічні тести повинні відповідати тим самим критеріям, що й психологічні, тобто бути точними й спиратися на добру наукову теорію (National Research Council, 2003). Автор розрізняє три типи тестів: техніку контрольних запитань, техніку нейтральних і перевірочних запитань та методику виявлення прихованої інформації. Остання має добру точність і розвинену теорію, однак ця теорія потребує подальшої емпіричної перевірки, що й становить головну мету дисертації. Зв'язок теми психопатії з валідністю такого тесту розкриває огляд Verschuere B., Crombez G., Koster E. H. W., Uzieblo K. «Psychopathy and Physiological Detection of Concealed Information: A Review», підготовлений у Гентському університеті й опублікований у журналі Psychologica Belgica (2006, т. 46, № 1–2, с. 99–116). Автори огляду пов'язують тест на приховану інформацію з орієнтувальним рефлексом, а не з почуттям провини чи страхом, і наводять дослідження Verschuere et al. (2005) за участю 37 чоловіків, засуджених на тривалі строки. У ньому антисоціальна імпульсивність, виміряна за Psychopathic Personality Inventory, негативно корелювала з орієнтувальною реакцією за шкірною провідністю й з диференційованим реагуванням на приховану інформацію, тоді як безстрашна домінантність такого зв'язку не мала. Звідси висновок огляду: валідності тесту може загрожувати саме антисоціальність, а не емоційна відчуженість, тому перед перевіркою доцільно оцінювати психопатичні риси обстежуваного. Для поліграфологів і судових експертів ці дані мають практичне значення під час обстеження осіб з антисоціальними рисами.

Ключові слова: поліграф, тест на приховану інформацію, орієнтувальна реакція, психопатія, антисоціальність, шкірно-гальванічна реакція, техніка контрольних запитань, валідність поліграфологічних тестів.

In 2005 a Belgian Scientist Defended a Dissertation on the Detection of Concealed Information Through the Orienting Response Using the Polygraph

Vershuer B.

Abstract. The review reports on the doctoral dissertation of Bruno Verschuere, defended and published in 2005 at the Faculty of Psychology and Educational Sciences of Ghent University, Belgium; the journal cites its title only in Russian translation, rendered roughly as deception, the polygraph and psychopathy in the detection of concealed information. The dissertation starts from the observation

that, although thousands of polygraph examinations are conducted every year, some scientists regard polygraph-based deception detection as controversial. To be scientifically grounded, polygraph tests must meet the same criteria as psychological tests, namely accuracy and a sound scientific theory (National Research Council, 2003). The author distinguishes three types of tests: the control question technique, the relevant-irrelevant technique and the concealed information test. The latter shows good accuracy and has a well-developed theory, which nevertheless requires further empirical testing, and this is the main aim of the dissertation. The relevance of psychopathy is clarified by the review by Verschuere, Crombez, Koster and Uzieblo, Psychopathy and Physiological Detection of Concealed Information (Psychologica Belgica, 2006, 46(1–2), 99–116), which links the concealed information test to the orienting reflex rather than to guilt or fear. It describes a study of 37 long-term male prisoners in which antisocial impulsivity measured with the Psychopathic Personality Inventory correlated negatively with skin conductance orienting and differential responding to concealed information, whereas fearless dominance did not. The review concludes that antisociality rather than emotional detachment may threaten test validity, which is of practical importance for examiners testing individuals with antisocial traits.

Keywords: polygraph, concealed information test, orienting response, psychopathy, antisociality, skin conductance, control question technique, test validity.

Першоджерело: *Verschuere B. [Обман, полиграф и психопатия: тестовое выявление ориентировочной скрываемой информации — назва в перекладі сайту] : doctoral dissertation. Ghent : Ghent University, 2005.*[2] *Реферат оприлюднено в журналі 18.02.2017.*

References

1. Vershuer B. U 2005 rotsi belhiiskyi uchenyi zakhystyv dysertatsiiu na temu testovoho vyiavlennia oriientuvalnoi prykhovanoi informatsii z vykorystanniam polihrafa [In 2005 a Belgian Scientist Defended a Dissertation on the Detection of Concealed Information Through the Orienting Response Using the Polygraph] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2017. Vol. 2, No. 1 (7). URL: https://expertize-journal.org.ua/detektor-lzhi-poligraf/681-dissertatsiya-belgijskogo-uchenogo-svyazannaya-s-provedennym-v-2005-godu-nauchnym-issledovaniem-na-temu-testovogo-vyyavleniya-orientirovochnoj-skryvaemoj-informatsii-s-ispolzovaniem-poligrafa (onovlena versiia vid 18.02.2017). [in Ukrainian].

2. Verschuere B. [Obman, poligraf i psikhopatiya: testovoe vyyavlenie orientirovochnoy skryvaemoy informatsii — nazva v perekladi saytu] : doctoral dissertation. Ghent : Ghent University, 2005. URL: http://lib.ugent.be/fulltxt/RUG01/000/888/427/RUG01-000888427_2010_0001_AC.pdf (data zvernennia: 04.11.2026). [in Russian].